

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی دوره‌های آموزش عرضی در پیشگیری از جرم انجام گرفته است. روش پژوهش از نظر ماهیت، جزو تحقیقات شبه آزمایشی و از نظر هدف، جزو تحقیقات کاربردی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کارکنان پلیس در استان همدان است که با روش نمونه‌گیری در دسترس، دو گروه ۲۰ نفره به‌عنوان گروه آزمایش و گروه گواه از جامعه پژوهش انتخاب گردید. به منظور جمع‌آوری اطلاعات، از دو پرسشنامه محقق ساخته در قالب سؤالات درسی چهار گزینه‌ای برای کارکنان تنظیم و بین دو گروه توزیع، و پس از جمع‌آوری و تفکیک داده‌ها از طریق نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تعیین روایی ابزار این پژوهش از روایی محتوایی و صوری استفاده گردید. همچنین، پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه شده است که مقدار پایایی ۰/۸۶ برآورد گردید. در تحلیل توصیفی نمرات آزمون‌های دوره عرضی نمونه‌ها در گروه آزمایش متوسط نمره پیش آزمون و پس آزمون تنها ۰/۱ ارتقاء داشته و در گروه گواه ۰/۲ تفاوت مثبت داشته و در درس اخلاق حرفه‌ای تفاوت میانگین نمرات صفر شد. همچنین نمرات درس طرح‌های انتظامی و درس مدیریت و رهبری پس آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش آزمون آنان تفاوت معنی‌داری را نشان داد، به طوری که این تفاوت به‌طور متوسط ۰/۷ نمره در هر دو درس می‌باشد و در مجموع، نمره کلی دوره پس آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش آزمون آنان تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد به طوری که این تفاوت به‌طور متوسط ۲/۱ نمره می‌باشد. بنابراین، همه مؤلفه‌ها به غیر از مؤلفه اخلاق حرفه‌ای مؤثر بر پیشگیری از جرم را دارد.

کلید واژگان: آموزش، آموزش عرضی، جرم، پیشگیری

۱- کارشناس ارشد پیشگیری انتظامی - دانشگاه علوم انتظامی (نویسنده مسؤل) m.fallah081@gmail.com

۲- کارشناس ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی - دانشگاه شهید بهشتی

مقدمه

آموزش نظامی و افزایش کارایی نیروهای نظامی و انتظامی، امری ضروری است و همواره مورد توجه حکومت‌ها بوده است. اولین بار آموزش کارکنان پلیس در دوره قاجار شروع شد و در دوره پهلوی نیز سازمان یافته‌تر شد. اما پس از سقوط رژیم پهلوی و پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و ادغام نیروی‌های سه‌گانه شهربانی، ژاندارمری و کمیته در سال ۱۳۸۲ قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، در موادی از این قانون اجرای دوره‌های آموزش عرضی (تخصصی تکمیلی) در طول خدمت کارکنان ناجا^۱ علاوه بر اجرای آموزش‌های بدو خدمت، از جمله اموری است که به ناجا واگذار شده است. امروزه، حرفه‌ای شدن غالباً برای حل تعارض بین نقش‌ها و وظایف مأمورین پلیس به کارگرفته می‌شود. البته، هنوز هم در مجموعه‌ای از دانش‌ها و علوم تخصصی مورد قبول اکثریت افراد شاغل در حرفه که لازمه حرفه‌ای شدن پلیس است فراهم نیامده است (عصار، ۱۳۹۲). لیکن به نظر می‌رسد حداقل یک پرسش حیاتی باید پاسخ داده شود: آیا آموزش‌های ارائه شده در دوران خدمت پلیس در پیشگیری از جرم مؤثر است؟

اهمیت مسأله از بُعد نظری بدین شکل است که هر سازمانی برای انجام فعالیت‌های خود و رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده خود، نیازمند نیروی انسانی متبحر و کاردان است؛ که پس از تعیین آن از سوی سازمان بایستی آموزش و پرورش نیروی انسانی به گونه‌ای باشد که آنان را آماده ورود و بهره‌برداری در سلسله مراتب سازمانی نماید. از نظر کاربردی، اهمیت تحقیق را چنین می‌توان عنوان

کرد که این آموزش زمانی مقرون به صرفه است که ما را به سوی اهداف از پیش تعیین شده ببرد و نارسایی‌های مهارتی، دانشی و نگرشی را اصلاح و منجر به بهبود کمی و کیفی سطح عملکرد و بهره‌وری گردد. از آنجایی که هزینه‌های زیادی از بودجه سازمان صرف این دوره‌های آموزشی می‌گردد، خود دلیلی بر لزوم ارزشیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی است. همچنین وجود کارکنان جدیدالاستخدام و ضرورت افزایش بهره‌وری، از جمله مهم‌ترین عواملی هستند که نیاز به آموزش را ایجاب می‌کند (خدادادی، ۱۳۸۷). از سوی دیگر هرگونه بی‌توجهی و سهل‌انگاری در ارزشیابی دوره‌های آموزشی موجب خواهد شد که آن دوره‌ها به صورت اقدامی تفتنی برای کارکنان و یا تلاش برای استفاده از مزایای آن درآید (ابیلی، ۱۳۷۵: ۳۴).

آموزش به‌وسیله کمیسیون خدمات نیروی انسانی بریتانیا این گونه تعریف شده است: ((آموزش فرآیند برنامه‌ریزی شده برای تغییر دانش، نگرش، رفتار یا مهارتی خاص از طریق تجربه یادگیری برای دستیابی به عملکرد اثر بخش در یک فعالیت یا سلسله فعالیت‌ها است. هدف آموزش در یک شرایط کاری توسعه توانمندی‌های فرد و ارضای نیازهای فعلی و آتی نیروی انسانی سازمان است)). (ابیلی، ۱۳۷۵: ص: ۲۱۷). هرچه دانش و مهارت‌های کارکنان با نیازهای جامعه، پیشرفت‌های علمی و تغییرات فناوری، هماهنگی و انطباق بیشتری داشته باشد، درجه اطمینان نسبت به عملکرد موفقیت‌آمیز فرد و سازمان بالاتر می‌رود. تعلیم و تربیت در ناجا بر مبنای اصول و ارزش‌های اسلامی؛ به‌عنوان سرمایه‌ای والا و مایه کمال و تعالی انسان‌های متعهد مورد توجه است (نظام جامع تربیت و آموزش ناجا، ۱۳۹۳: ۶). آنچه مسلم است، فراگیری دانش و مهارت و بروز بودن برای ناجا در پیشگیری از جرائم مهم بوده است به نحوی که معاونت تربیت و آموزش ناجا با برگزاری دوره‌های عرضی و آموزشی و مورد نیاز کارکنان و سازمان سعی در بالابردن و بروزشدن دانش و

مهارت در کارکنان خود است. در این تحقیق سعی شده است اثربخشی دوره‌های آموزشی عرضی اجرا شده در ناجا با ۵ مؤلفه اصلی شامل: ۱- تقویت اعتقادات مذهبی، ۲- صیانت و پیشگیری کارکنان، ۳- اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس، ۴- اجرای طرح‌های انتظامی و ۵- مدیریت و رهبری در پیشگیری از جرائم در شهر همدان را مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد. ارتقای دانش و مهارت در پیشگیری از جرم می‌تواند باعث رضایت‌مندی مردم شود به طوری که اگر پلیس بتواند با افزایش دانش و مهارت خود قدم مثبتی در پیشگیری از جرم بردارد علاوه بر کاهش هزینه‌های سازمان می‌تواند رضایتمندی را افزایش دهد. بر اساس ماده ۳۸ و ۳۹ قانون استخدام ناجا کلیه کارکنان به منظور تکمیل تخصص و بروز آمد نمودن دانش رسته‌ای برای نیل به ترفیع یا تصدی مشاغل خاص متناسب با رسته و رشته باید نسبت به طی دوره‌های ترفیعاتی اقدام نمایند (قانون استخدام ناجا ۱۳۷۰).
باتوجه به مطالب گفته شده، تحقیق حاضر به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که آیا آموزش‌های عرضی در پیشگیری از جرم تأثیر دارد؟

نقی لو (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان «ارزشیابی برنامه‌های آموزشی فوق برنامه فرماندهان صف دانشگاه علوم انتظامی امین» به این نتیجه رسید که مهارت‌های سازمانی بیش‌ترین میزان تأثیر گذاری و رضایت‌مندی فرماندهان صف از برنامه‌های آموزشی فوق برنامه را در برداشته و بعد از آن به ترتیب مهارت‌های محیطی و مهارت‌های فردی بیشترین رضایت‌مندی فرماندهان صف را به خود اختصاص داده است.

افشار (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان «بررسی اثربخشی آموزشی فراگیران کارشناسی رشد پیشگیری از جرم» نشان داد که با توجه به بار علمی هردرس مشخص می‌شود از دیدگاه فرماندهان دوره پی‌جوئی انتظامی، پژوهش دارای

کم‌ترین اثربخشی است. دانش‌آموختگان دروس حفاظت اطلاعات تخصصی، پیشگیری اجتماعی، زبان تخصصی، ساختار امنیت داخلی دارای بیش‌ترین اثربخشی هستند و دروس سمینار تخصصی پیشگیری از جرم، جرم‌شناسی با رویکرد پیشگیری از جرم و ایده‌های نوین در عملیات پیشگیری دارای اثربخشی کم‌تری هستند.

چراغی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «بررسی میزان اثربخشی دروس اطلاعات دوره درجه‌داری رشته اطلاعات (آموزشگاه شهید چمران کرج) و از طریق بررسی جامعه آماری خود که شامل ۱۶۸ نفر از فارغ‌التحصیلان دوره درجه‌داری رشته اطلاعات بود، به این نتیجه رسید که میزان رضایت فارغ‌التحصیلان از صلاحیت اساتید در حد خوب، رضایت‌مندی از کمیّت دوره در حد متوسط و میزان یادگیری فراگیران در حد خیلی خوب بوده است و با این وجود عملکرد رفتاری آنان هم از نظر فرماندهان و هم از نظر خود فرد، در حد متوسط ارزیابی شده است.

کردی (۱۳۹۲) پژوهشی تحت عنوان «تعیین میزان اثر بخشی آموزش‌های انتظامی در عملکرد کارکنان وظیفه در مأموریت‌های پلیس پیشگیری انتظامی» را انجام داد. نتایج به دست آمده نشان داد که آموزش سلاح‌شناسی بر عملکرد کارکنان وظیفه در پیشگیری انتظامی تأثیر داشته و بقیه دروس تأثیر چندانی نداشته است و نتوانسته نیازمندی‌های مأموریتی آنها را برطرف نماید و دانش تخصصی لازم را به صورت مناسب فراهم نماید.

درخشان (۱۳۹۱) در یک تحقیق به ارزیابی اثربخشی دانش‌آموزان درجه‌داری رسته گاهی مرکز آموزش علمی تخصصی شهید چمران ناجا با الگوی کرک پاتریک پرداخته و نتیجه می‌گیرد که ارزشیابی صلاحیت‌های رفتاری اساتید ضعیف، میزان یادگیری فراگیران مطلوب، میزان تغییرات رفتاری و عملکرد فراگیران در مشاهده و

توصیف، امور منابع و مخبران، آمادگی جسمانی، حفظ صحنه جرم، بازرسی نفر و خودرو، اماکن و گشت آگاهی ضعیف، و برنامه تفصیلی اجرا شده با وضعیت موجود در حوزه دانش، مهارت و نگرش حرفه‌ای از وضعیت مطلوبی برخوردار نبوده و در نتیجه، ادامه این وضعیت در آینده موجب افزایش نیروهای فاقد کارایی و پایین آمدن سطح عملکرد مطلوب خواهد شد.

دابرین (۲۰۱۷) تحقیقی با موضوع چگونه آموزش؛ اعتماد به نفس داوطلبین پلیس را بیش تر می‌کند پرداخته است. نتایج تأثیر متغیرهای سطح فردی بر اعتماد به نفس در آماده سازی آموزش را نشان می‌دهد، با گذشت زمان از آموزش اولیه بیش‌ترین تأثیر را داشته است. به نظر می‌رسد آموزش رسمی حرفه‌ای ضمن خدمت تأثیر کمی بر اعتماد به نفس ندارد.

پژوهش بیدانی و همکاران (۲۰۱۰) در چین نشان داد که کارگران آموزش دیده در زمان بیکاری توانسته‌اند برای خود کار پیدا کنند. به علاوه، آموزش کارگران به بقای آنها در کارهای خود کمک می‌کند.

یافته‌های پژوهش هریسون (۲۰۰۵) نیز حاکی از اثربخشی دامنه‌دار آموزش‌های کوتاه مدت کارکنان بخش گارانتی در رابطه با عملکرد آنها نسبت به مشتریانی هست که از گارانتی بلند مدت برای محصولات مورد استفاده خود بهره‌مند هستند.

اهداف تحقیق

الف) هدف کلی:

بررسی اثر بخشی دوره‌های آموزش عرضی در پیشگیری از جرائم.

ب) اهداف فرعی:

- ۱- بررسی میزان اثربخشی دوره‌های تقویت اعتقادات مذهبی در پیشگیری از جرم.
- ۲- بررسی میزان اثربخشی دوره‌های صیانت و پیشگیری در پیشگیری از جرم.

۳- بررسی میزان اثربخشی دوره‌های اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس در پیشگیری از جرم.

۴- بررسی میزان اثربخشی دوره‌های نحوه اجرای طرح‌های انتظامی در پیشگیری از جرم.

۵- بررسی میزان اثربخشی دوره‌های مدیریت و رهبری در پیشگیری از جرم.

سؤالات تحقیق

الف) سؤال اصلی

- آیا دوره‌های آموزش عرضی در پیشگیری از جرائم مؤثر هستند؟

ب) سؤالات فرعی

۱- آیا دوره‌های تقویت اعتقادات مذهبی در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

۲- آیا دوره‌های صیانت و پیشگیری در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

۳- آیا دوره‌های اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

۴- آیا دوره‌های نحوه اجرای طرح‌های انتظامی در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

۵- آیا دوره‌های مدیریت و رهبری در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نظر ماهیت جز تحقیقات شبه آزمایشی از نوع طرح گروه گواه نامتعادل می‌باشد و از نظر هدف جز تحقیقات کاربردی است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان پلیس فرماندهی انتظامی استان همدان هستند، که دوره‌های آموزش عرضی ضمن خدمت را در سال ۱۳۹۸ طی می‌نمایند. نمونه آماری این پژوهش شامل دو گروه ۲۰ نفره می‌باشد که به‌عنوان گروه آزمایشی و گواه انتخاب خواهند شد. و روش نمونه‌گیری در طرح حاضر نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد. در

این پژوهش، به منظور جمع‌آوری اطلاعات دو نمونه پرسشنامه‌ای از دروس مصوب دوره آموزشی (۱- تقویت اعتقادات مذهبی، ۲- صیانت و پیشگیری کارکنان، ۳- اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس، ۴- اجرای طرح‌های انتظامی ۵- مدیریت و رهبری) که به‌عنوان مؤلفه‌های پژوهش معرفی شده طرح شده است. ساختار پرسشنامه پیش‌آزمون در بخش دوم به تفکیک متغیرهای تحقیق آمده است و پرسشنامه دوم به‌عنوان پس‌آزمون بعد از گذراندن دوره‌های آموزشی از هر دو گروه (گواه و آزمایش) مورد سنجش قرار گرفت.

پرسشنامه اول به‌عنوان پیش‌آزمون قبل از برگزاری دوره آموزشی از دو گروه گواه و آزمایش مورد ارزیابی قرار گرفته است. نحوه اجرای پرسشنامه دوم بدین شکل است که محقق به روش رو در رو پس از اجرای دوره‌های آموزش عرضی ضمن خدمت اقدام به توزیع پرسشنامه‌ها بین گروه گواه و آزمایش نموده است. برای سنجش روایی پرسشنامه‌های این پژوهش، از روایی صوری و محتوا استفاده شده است. همچنین برای محاسبه پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شده است که مقدار پایایی $0/86$ برای پرسش‌نامه‌های برآورد گردید. به‌منظور تجزیه و تحلیل نمرات، از روش‌های آمار توصیفی شامل فراوانی درصدی و نمودار برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی و محاسبه میانگین نمرات برای بررسی وضعیت نمونه در دروس مختلف در دو گروه گواه و آزمایش استفاده به‌عمل آمده است. همچنین از آمار استنباطی شامل آزمون کلموگروف-اسمیرنف برای بررسی نرمال بودن متغیرها و تحلیل کوواریانس برای بررسی فرضیه‌های تحقیق توسط نرم افزار spss نسخه ۲۰ بهره‌برداری شده است.

یافته‌ها

ابتدا، در راستای توصیف و تحلیل داده‌ها فراوانی و درصد افراد مورد بررسی به ترتیب بر حسب سن و سطح تحصیلات به شرح زیر توصیف شده است. توزیع سنی نمونه‌ها حاکی از آن است که بیش‌ترین عضو نمونه (گواه و آزمایش) با ۵۵ درصد بین ۳۱ تا ۴۰ سال سن دارند. و مابقی نیز با ۴۵ درصد بیش از ۴۰ سال دارند. میزان تحصیلات نمونه‌ها بدین گونه است که ۲۲.۵ درصد دارای مدرک دیپلم، ۲۲.۵ درصد مدرک کاردانی و ۵۵ درصد دارای مدرک کارشناسی هستند.

در تحلیل توصیفی نمرات آزمون‌های دوره عرضی نمونه‌ها در گروه آزمایش در درس اخلاق اسلامی و اعتقادات مذهبی متوسط نمره پیش‌آزمون و پس‌آزمون تنها ۰.۱ ارتقاء داشته و در دروس صیانتی و حفاظت اطلاعات ۰.۲ تفاوت مثبت داشته و در درس اخلاق حرفه‌ای تفاوت میانگین نمرات صفر می‌باشد. همچنین نمرات درس طرح‌های انتظامی و درس مدیریت و رهبری پس آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش آزمون آنان تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد، به طوری‌که این تفاوت به‌طور متوسط ۰.۷ نمره در هر دو درس می‌باشد. و در مجموع نمره کلی دوره پس‌آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش‌آزمون آنان تفاوت معنی‌داری را نشان می‌دهد به طوری‌که این تفاوت به‌طور متوسط ۲.۱ نمره می‌باشد. تجزیه و تحلیل استنباطی سؤالات پژوهش به شرح زیر می‌باشد: توزیع نرمال متغیر وابسته: بدین منظور از آزمون کلموگروف-اسمیرنف بهره‌برداری گردیده است. نتایج در جدول زیرارائه شده است:

آزمون کلموگروف-اسمیرنف نرمال بودن متغیرهای وابسته

متغیر	آماره Z	سطح معنی داری
اعتقادات مذهبی	۱.۱۱۷	۰.۱۱۷
صیانت	۱.۲۶۴	۰.۰۸۴
اخلاق حرفه‌ای	۱.۱۵۶	۰.۱۳۸
طرح‌های انتظامی	۱.۱۷۵	۰.۱۲۶
مدیریت و رهبری	۱.۲۶۷	۰.۰۸۱
آموزش عرضی	۱.۲۰۳	۰.۱۱۱

با توجه به بزرگ‌تر از ۰/۰۵ بودن سطح معنی داری در مورد تمامی متغیرها، فرضیه نرمال بودن آن‌ها پذیرفته می‌شود.

همگنی واریانس‌ها

شرط دوم انجام تحلیل کوواریانس، این است که تفاوت معنی داری بین واریانس‌های گروه گواه و آزمایش وجود نداشته باشند. برای بررسی این موضوع از آزمون لون استفاده شده است. نتیجه در جدول زیر ارائه شده است.

آزمون لون برای همگنی واریانس‌های دو گروه گواه و آزمایش

مؤلفه	آماره آزمون F	درجه آزادی df1	درجه آزادی df2	سطح معنی داری Sig
اعتقادات مذهبی	۱.۶۰۴	۱	۳۸	۰.۲۱۳
صیانت	۰.۱۹۵	۱	۳۸	۰.۶۶۱
اخلاق حرفه‌ای	۳.۵۰۱	۱	۳۸	۰.۰۶۹
طرح‌های انتظامی	۰.۴۲۸	۱	۳۸	۰.۵۱۷
مدیریت و رهبری	۳.۸۱۸	۱	۳۸	۰.۰۵۸
آموزش عرضی	۰.۰۰۴	۱	۳۸	۰.۹۴۸

با توجه به بزرگ‌تر از $0/05$ بودن سطح معنی‌داری در مورد تمامی متغیرها، فرضیه همگنی واریانس‌های گروه‌های گواه و کنترل در مورد نمرات اعتقادات مذهبی، صیانت، اخلاق حرفه‌ای، طرح‌های انتظامی، مدیریت و رهبری و به‌طور کلی آموزش عرضی پذیرفته می‌شود.

سؤال اول- آیا دوره‌های تقویت اعتقادات مذهبی در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص سؤال نخست در جدول زیر ارائه شده است. فرض صفر در این آزمون عدم تأثیر دوره تقویت اعتقادات مذهبی در پیشگیری از جرم می‌باشد.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری
درون گروه	۲۹۱۳	۲۰۰۰	۱۴۵۶	۴۴۶۸	۰۰۱۸
بین گروهی	۱۳۸۳۹	۱۰۰۰	۱۳۸۳۹	۴۲۴۵۲	۰۰۰۰
پیش آزمون	۰۸۸۸	۱۰۰۰	۰۸۸۸	۲۷۲۴	۰۱۰۷
گروه	۱۹۳۸	۱۰۰۰	۱۹۳۸	۵۹۴۵	۰۰۲۰
خطا	۱۲۰۶۲	۳۷۰۰۰	۰۳۲۶		
کل	۳۸۱۰۰۰	۴۰۰۰۰			
کل تصحیح شده	۱۴۹۷۵	۳۹۰۰۰			

مقدار آماره F گروه برابر با ۵.۹۴۵ با سطح معنی داری ۰.۰۲۰ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ می باشد، مقدار F محاسبه شده تحلیل کوواریانس معنادار بوده و با اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد می گردد و بین گروه گواه و آزمایش در نمرات اعتقادات مذهبی اختلاف معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر می توان اظهار داشت که دوره عرضی اعتقادات مذهبی تأثیر معناداری بر پیشگیری از جرم داشته.

سؤال دوم- آیا دوره های صیانت و پیشگیری در پیشگیری از جرم مؤثر می باشد؟

نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص سؤال دوم در جدول زیر ارائه شده است. فرض صفر در این آزمون عدم تأثیر دوره های صیانت و پیشگیری در پیشگیری از جرم می باشد.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
درون گروه	۱۴.۱۴۸	۲	۷.۰۷۴	۱۵.۷۴۱	۰.۰۰۰
بین گروهی	۱۶.۷۲۲	۱	۱۶.۷۲۲	۳۷.۲۱۱	۰.۰۰۰
پیش آزمون	۰.۹۲۳	۱	۰.۹۲۳	۲.۰۵۳	۰.۱۶۰
گروه	۱۰.۰۰۴	۱	۱۰.۰۰۴	۲۲.۲۶۰	۰.۰۰۰
خطا	۱۶.۶۲۷	۳۷	۰.۴۴۹		
کل	۴۰۹.۰۰۰	۴۰			
کل تصحیح شده	۳۰.۷۷۵	۳۹			

مقدار آماره F گروه برابر با ۲۲.۲۶۰ با سطح معنی داری ۰.۰۰۰ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ می باشد، مقدار F محاسبه شده تحلیل کوواریانس معنادار بوده و با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه صفر رد می گردد و بین گروه

گواه و آزمایش در نمرات درس صیانت اختلاف معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر می‌توان اظهار داشت که دوره‌های صیانت و پیشگیری تأثیر معناداری در پیشگیری از جرم دارد.

سؤال سوم- آیا دوره‌های اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص سؤال سوم در جدول زیر ارائه شده است. فرض صفر در این آزمون عدم تأثیر دوره‌های اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
درون گروه	۲۰۹۱۶	۲	۱۰۴۵۸	۲۰۱۵۰	۰۰۱۳۱
بین گروهی	۲۱۰۲۰۹	۱	۲۱۰۲۰۹	۳۱۰۲۸۴	۰۰۰۰۰
پیش آزمون	۲۰۹۱۶	۱	۲۰۹۱۶	۴۰۳۰۱	۰۰۰۴۵
گروه	۰۰۰۰۷	۱	۰۰۰۰۷	۰۰۰۱۰	۰۰۹۲۰
خطا	۲۵۰۰۸۴	۳۷	۰۰۶۷۸		
کل	۲۷۸۰۰۰	۴۰			
کل تصحیح شده	۲۸۰۰۰۰	۳۹			

مقدار آماره F گروه برابر با ۰۰۰۱۰ با سطح معنی داری ۰۰۹۲۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری بیشتر از ۰۰۰۵ می‌باشد، مقدار F محاسبه شده تحلیل کوواریانس معنادار نبوده و با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه صفر پذیرفته می‌گردد و بین گروه گواه و آزمایش در نمرات اخلاق حرفه‌ای اختلاف معناداری وجود ندارد. به عبارت دیگر، می‌توان اظهار داشت که دوره‌های اخلاق حرفه‌ای و ارتباطات رفتاری پلیس تأثیر معناداری در پیشگیری از جرم ندارد.

سؤال چهارم- آیا دوره‌های نحوه اجرای طرح‌های انتظامی در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص سؤال چهارم در جدول زیر ارائه شده است. فرض صفر در این آزمون عدم تأثیر دوره‌های نحوه اجرای طرح‌های انتظامی در پیشگیری از جرم می‌باشد.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
درون گروه	۱۴.۰۶۴	۲	۷.۰۳۲	۹.۷۴۱	۰.۰۰۰
بین گروهی	۱۹.۹۰۷	۱	۱۹.۹۰۷	۲۷.۵۷۵	۰.۰۰۰
پیش آزمون	۵.۰۳۹	۱	۵.۰۳۹	۶.۹۸۰	۰.۰۱۲
گروه	۹.۹۴۹	۱	۹.۹۴۹	۱۳.۷۸۱	۰.۰۰۱
خطا	۲۶.۷۱۱	۳۷	۰.۷۲۲		
کل	۲۵۷.۰۰۰	۴۰			
کل تصحیح شده	۴۰.۷۷۵	۳۹			

مقدار آماره F گروه برابر با ۱۳.۷۸۱ با سطح معنی داری ۰.۰۰۱ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری کمتر از ۰.۰۵ می‌باشد، مقدار F محاسبه شده تحلیل کوواریانس معنادار بوده و با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه صفر رد می‌گردد و بین گروه گواه و آزمایش در نمرات مهارت طرح‌های انتظامی اختلاف معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر می‌توان اظهار داشت که دوره‌های نحوه اجرای طرح‌های انتظامی تأثیر معناداری در پیشگیری از جرم دارد.

سؤال پنجم- آیا دوره‌های مدیریت و رهبری در پیشگیری از جرم مؤثر می‌باشد؟

نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص سؤال پنجم در جدول زیر ارائه شده است. فرض صفر در این آزمون عدم تأثیر دوره‌های مدیریت و رهبری در پیشگیری از جرم می‌باشد.

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
درون گروه	۹.۹۱۵	۲	۴.۹۵۷	۹.۵۶۱	۰.۰۰۰
بین گروهی	۱۸.۲۷۰	۱	۱۸.۲۷۰	۳۵.۲۳۶	۰.۰۰۰
پیش آزمون	۱.۸۱۵	۱	۱.۸۱۵	۳.۵۰۰	۰.۰۶۹
گروه	۷.۶۱۲	۱	۷.۶۱۲	۱۴.۶۸۰	۰.۰۰۰
خطا	۱۹.۱۸۵	۳۷	۰.۵۱۹		
کل	۱۳۸.۰۰۰	۴۰			
کل تصحیح شده	۲۹.۱۰۰	۳۹			

مقدار آماره F گروه برابر با ۱۴.۶۸۰ با سطح معنی داری ۰.۰۰۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری کم‌تر از ۰.۰۵ می‌باشد، مقدار F محاسبه شده تحلیل کوواریانس معنادار بوده و با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه صفر رد می‌گردد و بین گروه گواه و آزمایش در نمرات مهارت مدیریت و رهبری اختلاف معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، می‌توان اظهار داشت که دوره‌های مدیریت و رهبری تأثیر معناداری در پیشگیری از جرم دارد.

نتیجه گیری

در تحلیل توصیفی نمرات آزمون‌های دوره عرضی نمونه‌ها در گروه آزمایش در درس اخلاق اسلامی و اعتقادات مذهبی متوسط نمره پیش‌آزمون و پس‌آزمون تنها ۰.۱ ارتقاء داشته و در دروس صیانتی و حفاظت اطلاعات ۰.۲ تفاوت مثبت داشته و در درس اخلاق حرفه‌ای تفاوت میانگین نمرات صفر می‌باشد. همچنین، نمرات درس

طرح های انتظامی و درس مدیریت و رهبری پس آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش آزمون آنان تفاوت معنی داری را نشان می دهد به طوریکه این تفاوت به طور متوسط ۰.۷ نمره در هر دو درس می باشد. و در مجموع نمره کلی دوره پس آزمون اعضای نمونه آزمایش با پیش آزمون آنان تفاوت معنی داری را نشان می دهد به طوریکه این تفاوت به طور متوسط ۲.۱ نمره می باشد. همچنین، می توان با توجه به نتیجه تحلیل کوواریانس در خصوص هدف اصلی پژوهش اظهار داشت که بین گروه گواه و آزمایش در نمرات مهارت پیشگیری از جرم اختلاف معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر می توان اظهار داشت که دوره عرضی تأثیر معناداری بر مهارت پیشگیری از جرم داشته و فرضیه اصلی نیز پذیرفته می شود. متغیرهای مستقل این پژوهش مانند صیانت کارکنان، اجرای طرح انتظامی و مدیریت و رهبری به دلیل نحوه اجرای آموزش که به صورت کارگاهی و استفاده از وسایل کمک آموزشی فیلم، تصویر و کار در عرصه صورت گرفته در نتایج ارزیابی پس آزمون گروه آزمایش تفاوت معناداری با گروه گواه داشته است. بنابراین، افزایش کیفی این دوره ها در ارتقای کیفیت اقدامات پیشگیری از جرم پلیس مؤثر می باشد.

فهرست منابع:

- افشار، محمد (۱۳۹۴) بررسی اثربخشی آموزشی فرگیران کارشناسی ارشد پیشگیری از جرم، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
- افضل نیا، محمد رضا. (۱۳۸۷). طراحی و آشنایی با مراکز مواد و منابع یادگیری. تهران: انتشارات سمت.
- بولا، اچ. اس (۱۹۹۰). ارزشیابی طرحها و برنامه های آموزشی برای توسعه. ترجمه خدایار ایبلی
- (۱۳۷۵). تهران: انتشارات موسسه بین المللی روشهای آموزش بزرگسالان.

پاشایی، محمد. عبدی، توحید. پناهی، حمید. محمدی، امیدعلی (۱۳۹۷)، اثربخشی آموزش‌های رشته فرماندهی و مدیریت انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین (مورد مطالعه: دانش‌آموختگان دوره ۲۲ دانشکده فرماندهی و ستاد)، نشریه پژوهش‌های مدیریت انتظامی (مطالعات مدیریت انتظامی)، تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.

چراغی، محسن (۱۳۹۳) بررسی میزان اثربخشی دروس اطلاعات دوره درجه‌داری رشته اطلاعات (آموزشگاه شهید چمران کرج) فصل‌نامه دانش انتظامی شماره ۷۱.

خدادادی، نسیم (۱۳۸۷) آموزش و توسعه کارکنان. تهران: انتشارات سمت. خطیب، علی (۱۳۹۴) تأثیر آموزش دوره عالی بر عملکرد کارکنان دانشگاه علوم انتظامی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین.

درخشان، قاسم (۱۳۹۱) ارزیابی اثربخشی دانش‌آموزان درجه‌داری رسته آگاهی مرکز آموزش علمی تخصصی شهید چمران ناجا با الگوی کرک پاتریک پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین.

سیف، علی‌اکبر (۱۳۸۴) اندازه‌گیری سنجش و ارزشیابی آموزشی. تهران: انتشارات دوران. صباغیان، زهرا و اکبری، سهیلا (۱۳۸۹) آموزش جامع سازمانی (بارویکرد آموزش بزرگسالان)، تهران: انتشارات سمت.

عباس پور، عباس (۱۳۸۸)، مدیریت منابع انسانی پیشرفته (رویکردها، فرایندها و کارکردها)، تهران: انتشارات سمت.

عصار، محمدتقی و فضائی، احمد و هاشمی فخر، صدیقه (۱۳۹۲). مقاله الگوی راهبردی آموزش پلیس حرفه‌ای ناجا براساس متغیرهای محتوا محور، فصلنامه پژوهش‌های انتظام اجتماعی.

فتحی واجارگاه، کوروش (۱۳۸۷) برنامه ریزی آموزشی ضمن خدمت کارکنان، چاپ پنجم، تهران: انتشارات سمت.

کردی، علی (۱۳۹۲) تعیین میزان اثر بخشی آموزش‌های انتظامی در عملکرد کارکنان وظیفه در مأموریت‌های پلیس پیشگیری انتظامی -پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین. محمد قلی‌نیا، جواد. (۱۳۸۲). بررسی اثر بخشی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای غیر رسمی. تهران: انتشارات دفتر مطالعات و طراحی ترویج و نظام بهره‌برداری.

معاونت تربیت و آموزش ناجا (۱۳۹۳) نظام جامع تربیت و آموزش نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

معاونت تربیت و آموزش ناجا (۱۳۹۴) نظام جامع تربیت و آموزش نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین و گلدوزیان، حسین (۱۳۹۷)، جرم شناسی پست مدرن و رویکرد آن به جرم و علت شناسی جنایی، مجله پژوهش حقوق کیفری سال ششم تابستان ۱۳۹۷ شماره ۲۳ ۹-۴۶.

نوه ابراهیم، عبدالرحیم و مجیدی، داوود (۱۳۹۳). ارزشیابی اثربخش دوره‌های آموزش ضمن خدمت در ارتقای عملکرد شغلی کارکنان پلیس. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی. سال دوم. ش ۳ صص (۹۵-۱۱۸) ..

نیازپور، امیر حسن (۱۳۸۳)، حقوق پیش گیری از بزهکاری در ایران مجله حقوقی دادگستری، پاییز و زمستان ۱۳۸۳، شماره ۴۸ و ۴۹.

نوه ابراهیم، عبدالرحیم و مجیدی، داوود (۱۳۹۳). ارزشیابی اثربخش دوره‌های آموزش ضمن خدمت در ارتقای عملکرد شغلی کارکنان پلیس. فصلنامه مدیریت منابع در نیروی انتظامی. سال دوم. ش ۳ صص (۹۵-۱۱۸) ..

Bidani, B., Blunch, N. H., Goh, C. C., & O'Leary, C. (2009). Evaluating job training in two Chinese cities. *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 7(1), 77-94. - Bernardin, H.J. (2003). *Human Resource Management: an experiential approach*. 3 th Edition. New York: Mc GrawHill.

Dobrin, A., Wolf, R., Pepper, I. K., & Fallik, S. W. (2019). Volunteer Police: What Predicts Confidence in Training?. *Criminal Justice Policy Review*, 30(7), 1010-1022.

Michael T Rossler (2018) Department of Criminal Justice Sciences, Illinois State University, Normal, IL, USA- Michael J Suttmoeller Department of Criminology and Criminal Justice, Missouri State University, Springfield, MO, USA

Ford, D, (1999). *Bottom -line traning*, Texas, gulf publishing company.

Guilbert JJ.(2008). Educational hand book for heath personnel. Available from.

Harrison, R. (2005). Learning and development. CIPD Publishing.

Messmer, Max. Bogardus, Anne. Isbell, Connie (2007). "Human resource management". New Jersey: John Wiley & song, Inc.

Smithson, P., Addison, K., & Atkinson, K. (2013). Fundamentals of the physical environment. Routledge..

Sands, D. J., Adams, L., & Stout, D. M. (1995). A statewide exploration of the nature and use of curriculum in special education. *Exceptional Children*, 62(1), 68-83.

Stewart, Greg. L & Brown, Kenneth. G (2009). "Human resource management: Linking strategy to practice". United States of America: John Wiley & sons.

Stufflebeam, D. L. (2012). Evaluation models: New directions for evaluation.No.89. Josef-Bass.